

Vincenca Frljanića, pa su se u nju pisali cijeli 17. vijek, dapače imade bilježaka još i iz početka 18. vijeka.

Kronika se ova nalazi na prva četiri lista folio formata. Na koncu kronike dodana je naknadno jedna bilježka od 30. maja 1710. i ta je napisana latinskim slovima.

Ovu sam kroniku izdao ja u Kršćanskoj školi za g. 1911. na str. 23.—28.

Sve ove četiri kronike napisane su čistim narodnim jezikom.

5. Na jednom dvolistu rituala, koji se čuva u arhivu Jugoslavenske akademije pod sign. IV. a 80./37., nalazi se početak jedne kronike.

6. Veće je djelo Šimuna Kozičića Zadranina, biskupa modruškoga, Žitija rimskih arhierôov i cesarov. Štampana je ova knjiga na Rijeci v hižah Šimuna biskupa modruškoga 1531. Napisana je ta knjiga slaveno-hrvatskim jezikom, te nam služi kao originalni primjer slavensko-hrvatskoga jezika izvan strogo crkvene i obredne porabe. Djelo prikazuje nam u kratko život rimskih papa od Isukrsta do Klimenta VII., te rimskih careva od C. Julija Cesara do Karla V (1531.). Š. Kozičić umr'o je u ožujku 1536.

VII. Hrvatske glagolske tiskare.

Kada je bilo knjigotiskarstvo uvedeno, počele su se javljati i hrv. glagolske tiskare.

Poznate su mi ove glagolske tiskare :

Tekući broj	U mjestu i zemlji :	Koje god. bile su štampane glagol. knjige?	Ime vlasnika tiskare.
1.	Bneci (= Mleci) u Italiji	1483., 1493.,	Andrija Thoresani de Asula (?)
2.	Senj u Hrvatskoj	1494., 1496., 1507., 1508., 1509.	Štampao Blaž Baromić, kanonik, i kasnije Grgur Senjanin, a vlasnik tiskare bio modruški biskup Šimun Kozičić.
3.	Bneci (= Mleci) u Italiji	1528.	Francesco Bindoni i Mafio Pasini

Tekući broj	U mjestu i zemlji :	Koje god. bile su štampane glagol. knjige?	Ime vlasnika tiskare.
4.	Rijeka (Fiume)	1530., 1531.	kao br. 2.
5.	Nürnberg u Njemačkoj	1560.	Janes barun Ungnad Soneški
6.	Tübingen (Urach) u Württembergu	1561.—1564. i 1582.	Janes barun Ungnad Soneški
7.	Bneci (= Mleci) u Italiji	1561. 1562.	Francisco Turesani
8.	Ljubljana u Kranjskoj	1579.	Janes Mandelc
9.	Rim u Italiji	1628., 1829., 1630., 1631., 1635., 1688., 1693., 1706., 1707., 1739., 1741., 1753., 1767., 1771., 1791.	Propaganda rimska
10.	Bneci (= Mleci) u Italiji	1763.—1766	Dimitrij Theodosij
11.	Beč u Dol. Austriji	1773.	?
12.	Rim u Italiji	1788.	Antonio Fulgoni
13.	Bneci (= Mleci) u Italiji	1790.	sini Antonia Pinella.
14.	Mleci u Italiji	1812.	?

Među prvima knjigotiskarima (slagarima) u Mlecima nalazimo i nekoliko Hrvata kao Andriju Paltašića (od god. 1473.—1487.), Bonina Bonfonisa (od god. 1478.—1490.), Šimuna Kotoranina i Šimuna Paskvalića (od god. 1480.—1490.), Matiju Crdonića (od god. 1480.—1490.) i Makarija Crnogorca (1493.), koji su radili oko uvođenja glagolske tiskare u Mlecima.

Iz Mletaka dođoše slagari i slova glagolska god. 1494. u Senj. Najviše brinjahu se oko senjske tiskare, koja je započela svoje djelovanje još iste godine, senjski kanonici Blaž Baromić,¹⁾ Silvestar Bedričić te žakan Gašpar Turčić. Ova je tiskara procvatala osobito god. 1507. i 1508., kada je njome upravljao Grgur Senjanin. Grgura Senjanina, koji je radio kao slagar u Mlecima, pozvao je u Senj arciđakon i vikar senjski Silvestar Bedričić, a troškove za tiskaru nosio je modruški biskup Šimun Kozičić Zadranin, koji je bio i neki mali mecenas tadanje hrv. glagolske knjige. Grgur Senjanin popravio je i potpuno ovu tiskaru. God. 1530. preseli isti biskup senjski tiskaru na Rijeku.

Kod svih glagolskih tiskara makar su one bile izvan domovine radili su Hrvati, te su ih većinom i osnovali.

VIII. Dodaci i neki ispravci.

U navali građe, koja je prviput u ovoj knjizi najopsežnije i najsystematičnije poredana, propustio sam neke knjige i rukopise zabilježiti, a potkrale su se i neke pogriješke, tako kod članka:

1. IV. 1. „Misali“ zabilježena je kod najstarijega štampanoga misala (na str. 38.) pogriješno god. 1482. mjesto 1483. — Nadalje nije spomenut misal, koji je bio štampano u Senju 1509.

2. IV. 2. „Brevijari“ nije spomenut rukopis brevijara, koji se čuva u Moskvi od god. 1493. — Isto tako nije spomenut najstariji štampani brevijar sa dodanim na kraju ritualom, koji je bio štampan god. 1493. u Mlecima kod Andrije Thoresani de Asula, a nadzirao je štampanje pre Blaž Baromić.

3. IV. 7. „Oficiji ili službe“ nije spomenuta štampana knjiga, i to: *Officia sanctorum slavonico idiomate recitanda de praecepto ex indulto apostolico in aliquibus locis.* — Čini svêtih' slovenskim' jazikom' glagoljemiji pod zapovêdiju izvoljenijem' apostolskim' v nêkih' mêtêh'. Romae, 1791. typis et impensis sac. congregationis de propaganda fide. — Knjiga ova zaprema 270 strana u osmini, imade u svem 43 službe raznih svetaca i svetica božjih. Knjiga je napisana, budući da je služila u strogo crkvene svrhe, jezikom slaveno-hrvatskim.

4. Na strani 55. u tački j. neka se isprave riječi „u Porozini na otoku Krku“ u riječi „u Porozini na otoku Cresu“.

¹⁾ Tako ga zove V. Jagić. Ispravnije je Blaž Bartolomeov sin iz Vrbnika (ispr. gore str. 162.)